Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучылар өчен татар әдәбиятыннан олимпиада сорауларына җаваплар (муниципаль тур, 2017-2018 уку елы) 9 нчы сыйныф

Башкару вакыты – 180 минут
Гомуми балл - 100

I. Теоретик биремнәр (35 балл).

1. Түбәндә тәкъдим ителгән әсәрләрнең авторын, төрен һәм жанрын билгеләгез (20 балл):

“Гыйлемлек хак рәхмәтедер...” яки “Игенчегә Хак рәхмәте...” **– *М.Колый, лирик төр яки поэзия, хикмәт***

“Төхфәи мәрдан” – ***Мөхәммәдъяр, поэзия яки лиро-эпик төр, поэма***

“Хөсрәү вә Ширин” – ***Котб, поэзия яки лиро-эпик төр, дастан***

“Шәмдәлләрдә генә утлар яна” – ***М.Юныс, проза яки эпик төр, повесть***

“Кыйссаи Йосыф” **– *Кол Гали, поэзия яки лиро-эпик төр, дастан***

2. Ф.Кәримнең “Сибәли дә сибәли” шигыреннән алынган әлеге өзекнең нинди үлчәмдә язылганлыгын билгеләгез (5 балл):

Төнге җилдә көзге яңгыр
Сибәли дә сибәли;
Янымдагы иптәш кенә
Миңа берни сөйләми... ***8 / 7.***

3. Әлеге билгеләмәләрдән әдәбият тарихы төшенчәсенә туры килгәнен сайлап алыгыз (5 балл):

1) ***әдәбиятны үсеш-үзгәрештә, үзенә хас закончалыклары булган процесс буларак өйрәнә торган фән;***

2) әдәби тәнкыйтьне үсеш-үзгәрештә, үзенә хас закончалыклары булган процесс буларак өйрәнә торган фән;

3) әдәби әсәрдә сурәтләнгән вакыйгаларны үсеш-үзгәрештә, үзенә хас закончалыклары булган процесс буларак өйрәнә торган фән;

4) әдәби геройларны үсеш-үзгәрештә, үзенә хас закончалыклары булган процесс буларак өйрәнә торган фән.

4. Урта гасыр төрки-татар әдәбиятында гашыйкларның мәхәббәт көчен тасвирлауда нинди әдәби алым еш кулланыла (5 балл):

А) пейзаж
Б) ***гипербола, чиктән тыш арттыру***
В) психологик анализ
Г) портрет.

II. Әдәби иҗатка караган биремнәр (45 балл).

1. Кол Галинең “Кыйссаи Йосыф” яки Котбның “Хөсрәү вә Ширин” әсәрендә Йосыф-Зөләйха яки Ширин-Фәрхад мәхәббәт тарихы ничек тәмамлана? (5 балл)

2. Кол Галинең “Кыйссаи Йосыф” яки Котбның “Хөсрәү вә Ширин” әсәрендә әдип ни өчен төп геройларын төрле авырлыклар алдына куеп сыный дип уйлыйсыз? ***Чиктән тыш сыйфатларга ия геройлар итеп сурәтләү максатыннан, аларга хас матур сыйфатларны көчәйтү өчен, сабырлыкларын күрсәтү өчен һ.б.*** (10 балл)

3. Кол Галинең “Кыйссаи Йосыф” яки Котбның “Хөсрәү вә Ширин” әсәрендә автор ни өчен мәхәббәтне илаһилаштыра дип уйлыйсыз? Үз фикерегезне дәлилләп бирегез ***Көнчыгыш әдәбиятына хас булганча, мәхәббәтне илаһилаштыру күзәтелә, чиктән тыш илаһилаштырылган, идеаллаштырылган геройларның мәхәббәте гади-гадәти генә итеп сурәтләнә алмый һ.б.*** (15 балл)

4. Ни өчен әсәр бүген дә актуальлеген югалтмаган дип саныйсыз? (үзегез сайлап алган әсәр мисалында аңлатыгыз) ***Мәңгелек мәхәббәт, күңел матурлыгы, диндә макталган яхшы сыйфатлар турында сөйли һ.б.*** (15 балл)

III. Иҗади бирем (20 балл).

1. Мәхәббәт көче турында кечкенә генә хикәя языгыз.